

UNIVERSITATEA DE VEST DIN TIMIȘOARA
ȘCOALA DOCTORALĂ DE ECONOMIE ȘI DE
ADMINISTRARE A AFACERILOR

REZUMAT TEZĂ DE DOCTORAT

*MĂSURAREA PERFORMANȚEI
SECTORULUI PUBLIC:
EXPERIENȚA INTERNAȚIONALĂ*

Conducător științific:
Prof. Univ. Dr. Habil. LOBONȚ Oana Ramona

Doctorandă:
MIHIȚ Lavinia Daniela

Timișoara
2023

CUPRINS

Lista tabelor.....	4
Lista figurilor.....	6
Lista abrevierilor.....	8
Introducere.....	11
Capitolul 1. Cadrul de analiză a performanței sectorului public.....	19
1.1. Delimitări conceptuale și operaționalizări ale sectorului public.....	19
1.2. Contextualizarea științifică a performanței sectorului public.....	22
1.2.1. Aspecte metodologice ale analizei bibliometrice în sfera performanței sectorului public.....	24
1.2.2. Vizualizarea rezultatelor analizei bibliometrice privind investigarea performanței sectorului public.....	27
1.3. Paradoxul performanței în sectorul public.....	36
Capitolul 2 Priorități și perspective privind analiza performanței sectorului public.....	39

2.1. Cadrul metodologic specific performanței sectorului public.....	39
2.2. Provocări contemporane privind măsurarea performanței sectorului public.....	52
2.2.1. Relevanța măsurării performanței sectorului public prin indicatori compozit.....	52
2.2.2. Operaționalizarea metodologică a performanței sectorului public.....	57
2.3. Modele de performanță în sectorul public.....	70
Capitolul 3 Problematika performanței sectorului public pentru creșterea și dezvoltarea economică în Uniunea Europeană	75
3.1. Conceptualizarea creșterii și dezvoltării economice în paradigma sistemului economic modern.....	75
3.2. Dimensionarea creșterii și dezvoltării economice.....	96
3.3. Portretizarea nivelului de dezvoltare și creștere economică al UE	100

Capitolul 4 E-guvernarea, motor al transformărilor organizaționale pentru performanța sectorului public.....	106
4.1. Atributele și dezvoltarea e-guvernării la nivel european.....	106
4.2. Impactul e-guvernării asupra creșterii eficienței administrației publice.....	110
Capitolul 5 Portretizarea nivelului de performanță a sectorului public la nivelul Uniunii Europene	125
5.1. Conceptualizarea abordării adaptate a performanței sectorului public.....	125
5.1.1. Operaționalizarea metodologică a performanței sectorului public prin analiza componentelor principale.....	125
5.1.2. Ierarhizarea performanței sectorului public.....	132
5.2. Conceptualizarea abordării inovative a performanței sectorului public.....	135
5.2.1. Operaționalizarea metodologică a performanței sectorului public prin analiza multivariată a datelor.....	136

5.2.2. Panoramarea performanței sectorului public în Uniunea Europeană.....	159
5.3. Trendul performanței sectorului public în Uniunea Europeană.....	173
5.3.1. Opțiuni metodologice pentru previzionarea performanței sectorului public.	173
5.3.2. Identificarea trendului de performanță a sectorului public.....	176
Concluzii.....	181
Bibliografie.....	184

Rezumat

Teza de doctorat propusă “Măsurarea performanței sectorului public: experiența internațională” are ca **obiectiv general de cercetare** portretizarea nivelului de performanță a sectorului public în statele membre ale Uniunii Europene prin contextualizări științifice și operaționalizări metodologice capabile să surprindă *i)* paradoxul performanței în sectorul public, *ii)* provocările contemporane privind măsurarea performanței sectorului public și *iii)* ierarhizarea și trendul performanței sectorului public european.

Astfel, o serie de **obiective specifice de cercetare** ale tezei de doctorat au fost conturate, pentru a surprinde în

integralitate cadrul complex al performanței sectorului public, după cum urmează:

- ✚ dezvoltarea unui cadru de analiză a performanței sectorului public fundamentat pe concepția birocratică tradițională, concepția liberală, concepția juridică și concepția modernistă, cu consecințe implicite:
 - realizarea de delimitări conceptuale și operaționalizări ale sectorului public în general;
 - contextualizarea științifică a performanței sectorului public prin analize de conținut, analize sistematice și analize bibliometrice ale stadiului cunoașterii;
 - operaționalizarea metodologică a performanței sectorului public și acceptarea relevanței indicatorilor compoziți;
 - identificarea consecințelor generate de corelația redusă între indicatorii de performanță și performanța în sine;
 - proiectarea în perspectivă a noilor modele de performanță în sectorul public.
- ✚ analiza problematicii performanței sectorului public pentru creșterea și dezvoltarea economică în Uniunea Europeană:
 - conceptualizarea creșterii și dezvoltării economice în paradigma sistemului economic modern și în statisticile oficiale;
 - identificarea și analiza importanței relative a condițiilor necesare pentru creștere și dezvoltare din perspectivă clasică și modernă;

- conturarea și analiza nivelului de dezvoltare și creștere economică al Uniunii Europene;
- ✚ analiza transformărilor organizaționale pentru performanța sectorului public:
 - înțelegerea atributelor și nivelului de dezvoltare a e-guvernării la nivel european;
 - cartografierea spațiului european din perspectiva eficienței și eficacității guvernamentale din perspectiva guvernării electronice și a participării electronice.
 - identificarea impactului dezvoltării digitalizării asupra creșterii eficienței guvernamentale;
- ✚ portretizarea nivelului de performanță a sectorului public la nivelul Uniunii Europene:
 - operaționalizări metodologice ale performanței sectorului public prin analiza componentelor principale și analiza multivariată a datelor;
 - construcția unui registru distribuit de performanță a sectorului public european pe pilonii de guvernare, economic și social;
 - identificarea trendului de performanță a sectorului public;
- ✚ dimensionarea analizelor empirice propuse din perspectivă comparativă în scopul susținerii relevanței și robusteții rezultatelor analizelor multidimensionale propuse:
 - conturarea unui set de date complex și edificator pentru a evidenția descriptorii sectorului public pe domenii;

- asigurarea unor abordări metodologice robuste și inovative, care presupun construcție de indicatori compozit și data mining.

Prezenta teză de doctorat "Măsurarea performanței sectorului public: experiența internațională" indică o credință puternică în măsurabilitatea performanței în sectorul public, riguros documentată și de mare actualitate pentru cercetarea și practica economică, iar titlul ei anunță motivația cercetării, scopul cercetării și confirmă, prin operaționalizările metodologice care pune accent pe fenomenele care pot fi cuantificate în schema de măsurare a performanței în detrimentul aspectelor necuantificate ale performanței, actualitatea temei.

Teza de doctorat este structurată în cinci capitole, din care primele două capitole delimitează conceptual și identifică operaționalizări ale sectorului public, contextualizează științific și metodologic performanța sectorului public și creșterea și dezvoltarea economică, iar celelalte trei capitole sunt dedicate unor analize empirice robuste, care reușesc, pe de o parte să portretizeze nivelul de dezvoltare și creștere economică al Uniunii Europene, iar pe de altă parte, urmare a unei priviri de ansamblu asupra măsurilor de performanță a sectorului public existente, conceptualizează abordări adaptate și inovative ale performanței sectorului public și operaționalizează măsuri agregate de performanță ale sectorului public, capabile să cartografieze și să ierarhizeze performanța țărilor membre ale

Uniunii Europene, dar și să identifice un trend de performanță a sectorului public.

Capitolul I Cadrul de analiză a performanței sectorului public vizează delimitările conceptuale și operaționalizările ale sectorului public, alături de contextualizarea științifică a performanței sectorului public. În cadrul cercetării, pentru construirea și vizualizarea rețelelor bibliometrice, s-a apelat la maparea științifică cu software-ul vizualizator VOSviewer, S-au evidențiat 189 referințe colectate din baza de date oficială a platformei Clarivate Analytics, Web of Science Core Collection (WoS) și s-a procedat la analizarea acestora apelând la instrumentarul de cercetare aferent analizei bibliometrice. Având în vedere că eșantionul final a conținut doar articole, exclusiv indexate în Web of Science, am considerat relevante alte instituții internaționale care furnizează statistici oficiale privind performanța sectorului public și alte colective de autori interesați de această tematică de cercetare, fapt care a condus la extinderea informațiilor și a studiilor legate de performanța sectorului public prin identificarea și luarea în considerare a altor documente relevante specifice cadrului existent al literaturii de specialitate, într-o analiză sistematică și de conținut. Nu în ultimul rând, am abordat așa numitul fenomen ”paradox al performanței”, generat de consecințele negative care pot să apară odată cu implementarea unor indicatori de performanță generatori de corelații slabe cu performanța în sine.

În *Capitolul II Priorități și perspective privind analiza performanței sectorului public* este prezentat cadrul specific măsurării performanței sectorului public, sintetizând în egală măsură și întreaga gamă de posibilități pentru dimensionarea diferitelor proporții ale performanței sectorului public prin indicatori agregati. Analiza calitativă a stadiului cunoașterii privind instrumentarul de măsurarea performanței sectorului public, ne-a relevat că utilizarea unor metode omogene de determinare a performanței sectorului public ar asigura un cadru robust de posibilități de comparabilitate internațională.

Capitolul III Problematika performanței sectorului public pentru creșterea și dezvoltarea economică în Uniunea Europeană este dezvoltat la scară continentală, fiind orientat spre conceptualizarea creșterii și dezvoltării economice în paradigma sistemului economic modern și în statisticile oficiale, dar și portretizarea efectivă a nivelului de dezvoltare și creștere economică al UE. În demersul științific de cartografiere a nivelului de dezvoltare a țările membre ale UE, cercetarea propusă a vizat trei perspective diferite, nefiind limitativă doar în sfera performanței economice, respectiv i) creșterea economică, ii) dezvoltarea umană și iii) bunăstarea societală.

Capitolul IV E-guvernarea, motor al transformărilor organizaționale pentru performanța sectorului public a vizat, pentru început, analiza cadrului privind dezvoltarea e-guvernării la nivel european, pornind de la ipoteza științifică care presupune că dezvoltarea digitalizării are un impact pozitiv

asupra creșterii eficienței guvernamentale. Pentru analiza stadiului cunoașterii în domeniu s-a apelat la bazele de literatură științifică Scopus și Google Scholar pe baza cuvintelor cheie precum „e-guvernare”, „digitalizare guvernamentală”, „calitatea serviciilor publice”, „infrastructură de telecomunicații” și „abilități de capital uman”, iar pentru a identifica și evidenția impactul pe care dezvoltarea e-guvernării îl are asupra creșterii eficienței administrației guvernamentale, am defalcat cercetarea în două etape: o etapă care se referă la formarea clusterelor supuse analizei ulterioare, iar a doua etapă a presupus identificarea impactului pe care digitizarea serviciilor publice îl are asupra creșterii eficienței guvernelor.

Capitolul V Portretizarea nivelului de performanță a sectorului public la nivelul Uniunii Europene pentru a spori calitatea cercetării și pentru a-i conferi consistență și autenticitate, demersul științific presupus două operaționalizări metodologice ale performanței sectorului public, respectiv prin analiza componentelor principale și prin analiza multivariată a datelor. În prima etapă, cercetarea noastră a considerat un eșantion care a cuprins 24 de variabile pentru 27 de țări europene având în vedere perioada 1996-2020, două domenii fiind nou introduse, respectiv digitalizarea și inovarea. Pentru a calcula indicele de performanță a sectorului public, am avut în vedere nouă subsectoare ale economiei și anume: (i) administrație, (ii) educație, (iii) sănătate, (iv) infrastructură, (v) distribuție, (vi) stabilitate, (vii) performanță economică, (viii) digitalizare și (ix)

inovare. Rezultatele obținute au relevat că cele mai mari valori ale indicelui compozit de performanță a sectorului public sunt înregistrate de țările dezvoltate, cu stabilitate în ceea ce privește administrația publică, iar cele mai scăzute valori se regăsesc în țările în curs de dezvoltare caracterizate de o anumită instabilitate în ceea ce privește instituțiile statului. Secțiunea de corelații a analizei noastre a subliniat faptul că indicatorii de dezvoltare economică ar trebui luați în considerare cu fermitate de factorii de decizie pentru a evalua și a trece la măsurile de politică care influențează cetățenii.

În cea de-a doua etapă, regresia cu cele mai mici pătrate parțiale (Partial Least Squares - PLS) a fost considerată ca o alternativă mai bună pentru construcția agregată a Indicelui Sectorului Public European, deoarece creează variabile compozite luând în considerare și răspunsul sau variabila dependentă, astfel încât acestea să aibă corelații mai mari cu răspunsul decât compozitele de la metodologiile anterioare. În această secțiune am reușit să oferim un rezumat vizual al Indicelui Sectorului Public European, atât la nivelul fiecărui pilon, cât și la nivel global înregistrat, într-o primă etapă pe baza tabelară, urmată de diagramarea Indicelui Sectorului Public la nivelul țărilor membre ale Uniunii Europene pentru fiecare an din perioada de analiză, cu raportare la nivelul mediu înregistrat, ca în final să conturăm analiza cluster pentru primul și ultimul an din perioada aleasă, respectiv: cluster prin Kmean, dendograma prin Hierarchical Kmeans și graficul cu numărul

optim de clustere bazat pe Sum of Squares within Clusters (SSW). Elementul de noutate nu este reprezentat doar de abordarea metodologică inovativă, dar și de construcția Indicelui Sectorului Public European (European Public Sector Index), începând din anul 2007 până în anul 2021, cel mai recent an pentru care datele au fost disponibile în statistici oficiale, într-o abordare cantitativă, relativă și sistematică, bazată pe 37 de indicatori pentru 27 de țări (țările member ale Uniunii Europene), împărțiți în trei piloni ai performanței sectorului public, și anume guvernanță, social și economic. Rezultatele analizelor realizate demonstrează o diversitate semnificativă în performanța sectorului public între statele membre UE, totuși tendințele scorurilor din ultimii ani sugerând o îmbunătățire constantă a indicatorului.

Cercetarea noastră a mai propus și dezvoltarea unui cadru adecvat de prognoză a Indicelui Sectorului Public European, pe seama metodei Naïve, perspectivele privind performanța prezentând reduceri ale nivelului de performanță a sectorului public european

Având în vedere structura de ansamblu a cercetării doctorale, este evidentă intenția de a dezvolta o teză de doctorat echilibrată, cu o alocare corespunzătoare pentru elementele conceptuale, metodologice și empirice.

Timișoara, 2023